

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 1.

Fylke: Akershus

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Enebakk

Emne: Ard og Plog

Bygdelag: - " -

Oppskr. av: Jens Jensen

Gard: Nes

(adresse): Dalefjerdingen

G.nr. 41 Br.nr. 1 og 2.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

egen.

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Ja. 2. Ard brukes ikke nå. Kornet ble harvet ned.
3. Arden bruktes ved potetsetning som hyppeplog. De gamle arder var av tre, de nye hyppeploger er av jern.
4. Arden jeg har set her lignet på fig. 7.
5. Skjeker av typen fig. 4 har jeg ikke set brukt på ard.
6. Arden har ås og styre som en plog. Skoklene består av kolver og humle som nå er forbundne med jernkramper og skoklefal, i gammel tid var de festet sammen med vidje.
7. Er ukjent. 8. Arden har en trefjöl på hver side.
9. Nei. 10. Er ukjent.
11. En ard som lignet fig. 7 ble brukt til oppkjöring av driller og til klövning av disse. Den var uten ristill og valtefjölene var av tre.
12. Arden ble lavet på gården.
13. Nå brukes omtrent bare fabrikksmidde ploger. Overgangen fra de eldre hjemmegjorte ploger begyndte för 1900 og er gått sån lidt etter hvert i disse 50 år. Det var flere plogsmeder her i bygden. Omkring 1890 kostet en velbeslået plog vel 20 kroner.

2

14. Grindplog er ukjent. De eldste som nå er å finne lignet på fig.15. Veltefjöla var vrid og av jernplate. Sålen var av jern.

15. En lang smal trespade bruktes til å rense plogen og til å ta vekk bussen av mose eller halmstub som satte seg foran ristillen. På höire side av bakerste del av åsen var festet en bred kranpe. Der satte man trespa- den, som kaltes plogskje.

16. Med veltefjöla ned. 17. Er ukjent.

18. Venstreploger er ukjent, men det var enkelte steder en plog med to veltefjöler, to skjär, to ristler og ås i begge ender. Disse kunne kjøres frem og tilbake. Det var ikke vanlige styrer på dem, men bare et lite håndtak på hver ytterende av åsen.

19. Man plöiet ikke fullt så dypt för som det gjöres nå.

Det var ingen mei eller hjul under plogåsen. Plogka- ren måtte holde styret sliig at plogen tok passe dyp og passe bred torve.

20. På de ploger jeg har set eller brukt var det en ris- till, som lignet den på fig.8. 21. Er ukjent.

22. Plogen ble som regel kjørt på en steinsla, der var uten beslag.

23. Er ukjent.

Plauens enkelte dele heter, åsen, ristillen, skjä- ret, bröstet, sålen, vältefjölen og styra. Den daglig- dagse uttale er å kjöre al'en og å plöie.

2457

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING